

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЪИЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ И. Ненадовичъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола годинѣ 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајц. за трипутъ. № 52.

Споменъ на Видовданъ

15. Юнѣ 1389. године.

Косово полъ — пустољину рата —
Претисле войске за бой спремне две;
Слободе чувствомъ една е позвата,
Друга е: земљъ пустошећа све;
Огњишта право она своѣ да брани,
Палату царства, колебе срећу,
Напредакъ умный ова да сарани,
Просвѣте зрачну угаси свѣту. —
Сунце е зашло у облаке мутне,
Съ месецомъ бледямъ наступила ноћъ;
Появи ту су: наданя и слутнѣ,
Сутрашнѣ вече какво ли ће доћ? —
Авѣте е давно посеяла семе
У Србства полъ разсада клетве:
Кржаве ниве Видовданъ е време
Приспело њне богате жетве. —
Издайникъ ено Лазареву круну,
Да зграби тражи и престола власть,
Заслеплѣнъ бѣде онъ будућностъ цуну,
Невиди рода ужасну пропастъ.
Съ образа црна свога спира блато,
Издайства грѣха да окаля срамомъ
Юнака лице чисто као злато,
Душману срце кой потреса страхомъ. —
Вечера Кнеза ахъ! на добро смера,
Здравица с' горкимъ каинѣмъ свети,
Вукъ подлый, грозный, нетрза с' невера —
Стрмоглавъ съ родомъ у пропастъ лети. —
Рата се грозно позорѣ отвори
Подъ ногомъ Муратъ Милоша већъ лежи,
Уврећенъ юнакъ утробу му пори, —
Невера ено! съ боишта бежи. —
На Бога Лазаръ савъ у поузданю,
Съ крвавимъ мачемъ юначки лети
На сусретъ првый дивльмъ нападаю,
Престоль и круну достойно свети.

Трипута врази даю му плећа, —
Ведри се небо оружию правде,
Трипутъ се съ вѣнцемъ приближуе срећа,
Србской да войски побѣду даде. —
Залудъ ал' храбрость, залудъ крвь се лѣ
Бадава Кнеза юначке речи,
Милошъ е пао, другий био нѣ
Злочинство Вука юнакъ да спречи. —
Збувѣна войска ахъ! оставля цара
На страиу врага побѣда с' клони,
Судбина њму пропасти отвара:
Павство и слава — све е у њю срони; —
Неслога, раздоръ и себичне страсти,
Зачета давно отровна боля,
Крвавый у гробъ само нехте пасти, —
У споменъ оста, Косовогъ поля. —
Косово полъ! — али нећу выше
Несрећне твоѣ споминятъ дане. —
Убицу казнѣ нек' постигне съ више,
Косовске кой подзледи ране.

АЛЕКСА ДЕСНИРОВИЧЪ.

ЦРНЫИ ПРОСИЯКЪ.

(Продужено)

„Господине“, одговори младићъ опоромъ, „да незнамъ, што се то мене тиче. Я самъ по вашемъ захтеваню учинио, будући ме е довольно ваша бѣла шарфа о вашемъ званю уверила, али ова шарфа неможе вамъ дати никаквогъ права, да ме врећате! — Учинио самъ, што захтевате, пустите ме, да садъ идемъ своимъ путемъ!“

„Тако се неговори съ господиномъ комисаромъ“, прогунѣ господаръ Муте съ претворномъ лютньомъ.

„Вы говорите врло гордо, младићу“, рекне комисаръ, „и немате право, башъ никако. Я васъ налазимъ обде у рѣво разглашеной кући, у тайной пукой коцкарниці —“

„Како онъ мое заведеніе понижава!“ помисли у себи господаръ Муте.

„Я васъ овде самогъ наѳо при рулети“, продужи комисарь. „Единый улогъ на асталу, као што сами признаете, вашъ е! — Случай е рѣавъ, а свакий рѣавъ случай люди радо одричу. Да бы праведну казнь избегли, кажете ми едно име — —“

„Мое, господине.“

„Могуће е, — али сумнямъ о томе, и почемъ я одъ права могъ званія употребленіе чинимъ, позивамъ васъ, да ми слѣдуете у канцеларию кралѣвскогъ прокуратора.“

„Тако е!“ рекне господарь Муте трляюћи руке.

„Што се васъ тиче, рекне комисарь окренувши се овомъ, „будите готови, да што пре тамо доѳете.“

„Правда и я познаемо се,“ одговори господарь Муте.

При спомену имена кралѣвскогъ прокуратора побледи Ксавіе. Нѳгова опіеность быяше прошла; онъ се поче садъ за слѣдства овогъ несреѳногъ случая бояти; али чистъ у своіой савести, познать довольно са законима, знао е, да нѳгово присутство на подозрительномъ месту іоштъ никако неможе се узети за злочинство, и потоме ніе ни помишляо на упропашѳаваяюћій ударъ, кои му е грозіо быо.

Госпожа одъ Рембри предвидила е овай ударъ. Читатель има много боль мнѣніе о оштроумности ове дражестне госпоѳе, него ли да бы веровао, да се она само зато толико трудила, да бы съ любезникомъ свое кѳери, као што се каже, шалу протерала. Она му е нашкодити, т. е. она е то учинити хтела, да онъ никадъ не осрамотити. Нѳнъ планъ быяше исто тако вешть као и брзо смишльнъ. Досадъ испадаше іой планови по желъи, и бедный Ксавіе іоштъ се ніе налазіо на краю свои страдана.

Полицай комисарь рекне му те низъ округле ба-самакѳе сиѳе, а меѳутимъ господарь Муте у своіой несреѳи іоштъ еднако среѳанъ, быяше врло радостанъ, што ніе и треѳій спратъ нѳговогъ заведенія претресанъ быо.

Кадъ е Ксавіе излазіо изъ куѳе, просіякъ седіо е на своемъ камену и чекао. Одъ по сата виѳао е онъ коцкаре како весело одлазе. Само се Ксавіе небыяше появіо.

„Надамъ се господине,“ рекне младићъ, ступивши на сокакъ, „да ми безъ нужде неѳете наносити срамоту, да ме стража прати.“

„Мы ѳемо сами иѳи“, одговори комисарь. „Ова два господина пратиѳе насъ.“

Онъ показиваше на свогъ Секретара и свогъ нижегъ званичника.

Ксавіе застиѳенъ и скоро у уверенію, да му нѳгово дѳло великимъ писменима на лицу написано стои, упути се управо у судъ.

Црный просіякъ слѣдовао имъ е издалека.

„Воде га у затворъ!“ уздане онъ очаятельно.

И разбіяше себи главу, да погоди, шта ли бы могло мулата покренути на то, да издайничке замке плете.

Іоштъ манѳ но Ксавіе могао е онъ слѣдства овогъ затвора предвидити, али уместо да га утѳши, заму ово незнанѳ само іоштъ веѳій стра. Едино што е одъ свега тога разумевао, быяше то, што се умешала полиция, и ова мишляше онъ, учинила е то зато, да злочинство предупреди или виновника да казни.

Ма каква да е тужба подигнута была противъ Ксавіе-а, црный просіякъ судіо га е у своемъ срцу за невиногъ. Али нѳговъ разумъ казиваше, му да е веѳъ и присутство младиѳа у подозрительной куѳи рѣавъ, подозрительность побуѳуюћій основъ противъ нѳга. Сврѳ тога, Ксавіе быо е самъ на свету, и просіякъ знао е врло добро, при свемъ нѳговомъ оскудномъ познаванію света, да оногъ лако неослобоѳаваяо, за кога се нико неподваѳа, да га брани.

Текъ што доѳоше у канцеларию, одведу Ксавіе-а и комисара у собу кралѣвскогъ прокуратора.

Године 1816. кадъ е монополь коцкания явно дать быо подъ аренду, быле су тайне коцкарнице опасніе него данасъ. Око власти было е зато непрестано отворено, да бы ій растурило. Они, кои су подъ такво изслѣдованіе пала, сматрани су были за найгадніе коцкаре.

Зато ко е предъ власть са тимъ отегоѳаваяюћимъ обстоятельствомъ дошао, да е у тайной коцкарници затеченъ быо, тога е положенѳ было сасвимъ страшно. Известіе комисарово осимъ тога сажраваше тужбу противъ Ксавіе-а, да е овай свое право име преѳутао, и спомену грдну суму, кою е онъ на коцку метнуо быо.

Кралѣвскій прокураторъ остави свой посао, и бацы испитуюћій и строгъ погледъ на младиѳа.

„Господине, вы се зовете Ксавіе?“ упыта онъ.

Овай потврди.

„Само Ксавіе?“ упыта даль судія.

„Само Ксавіе.“

„Каквогъ сте занимаія?“

„Я немамъ занимаія“ проговори младићъ, кои опази садъ лагано предъ собомъ отвараюћу се пропасть.

„Немате никаквогъ занимаія!“ повтори прокураторъ развлачеѳи; „одкуда живите?“

Пре едногъ тренутка предчувствовао е Ксавіе ово пытанѳ, на кое ніе могао одговора дати. Онъ га е са страомъ изчекивао и быо е клонуо духомъ.

Но опеть одговори съ некомъ решителносѳу: „Господине, овакова пытанія управляю се само само на злочинце!“

„То ли е вашъ одговоръ?“ упыта ладно прокураторъ.

„За име Бога немойте више захтевати одъ мене никаквогъ одговора!“ викне Ксавіе. „Има стварій, коѳе, кадъ се приповеде, виде се подобне измишльотинама; има дѳйствителны стварій заиста чудноваты. — — —“

„Правда може сваку истину одкрити, господине, примѳти прокураторъ.“

„Зарѳ ѳе она можда и оно одкрити, што и я самъ могао нисамъ? Едва вамъ смемъ казати —“

Прокураторъ извади сать изъ цепа.

„Я мало имамъ времена,“ рекне онъ.

„То ме дакле чуйте,“ викне „Ксавіе,“ и некъ да Богъ, да ми поверуєте!“

Онъ приповеди укратко чудноватый начинъ, на кои въ свакогъ месеца новце добывао.

Неверуюће и поругателно осмейкиванъ навуче се на уста озбиљногъ судіе.

„Господине“, рекне онъ, „истина то ніе сасвимъ немогуће, али по готову.“

„Истина е, я вамъ се заклиньмъ!“

„А може ли когодъ ову стваръ потврдити?“

„Я самъ то само едномъ единомъ момъ пріятелю казао“

„Можетел' намъ га именовати?“

„Жуанъ-де-Караль.“

„То е страно име,“ примѣти краљвскій прокураторъ. „Имал' онъ какво занимање?“

Ксавіе се мало узтезаше. Онъ начувствова, да свакій његовъ одговоръ носи на себи печатъ очевидногъ безобразлука.

„Незнамъ господине,“ одговори најпосле „нисамъ га за то никадъ питао.“

„Ай, ай!“ упадне му у речъ прокураторъ. „Еданъ единый човекъ ужива ваше поверенъ и вы овогъ човека не познаете толико точно, да знате шта онъ ради. Тешко е то помислити господине!“

Онъ отури столицу натрагъ и устаде.

„Господине,“ рекне онъ съ гвозденомъ ладнономъ, но не опоромъ, „све, што сте овде испричали, можда е истина, аль я опетъ неврѹемъ.“

„Господине! — —“

„Молимъ будите мирни. Вы добыате месечно триста франака, поне вы кажете. — Съ триста франака немеће се едномъ тридесетъ или четрдесетъ илада франака.“

„Заръ самъ я то заиста учиніо?“ викне Ксавіе коме су последњи догађаи изгледали као санъ.

„Нмамъ основа држати, да лажете, и будући е ваше присуство у извиканой кући Суду дало повода къ испитиваню, то се видимъ принуђенимъ заповедити, да васъ предходително затворе.“

У овај паръ лагано одшкрину се собна врата и црно лице просіяка, обкружено беломъ косомъ и седомъ брадомъ покаже се. Но ни краљвскій прокураторъ ни Ксавіе нису га спазили.

Младић е стаю съ обореномъ главомъ. Овај неочекиваный ударъ, кога срамоту ніе могао одклонити, био га е поразіо.

„Милость господине, милость!“ моляше онъ. „Я самъ невинъ; то е првый путь. — —“

„Свагда е првый путь“ пресече му говоръ судія.

„Я мою дужность свему предпочитуемъ. Истина нема никакве особите точке тужбе противъ васъ; али вы сте се затезали одговорити на законо испитиванъ власти. Мы морамо сасвимъ изясненя о вашемъ животу — —“

„Али затворъ господине! кадъ ће овај затворъ престати? Докле — —?“

(продужиће се)

РОБЛЪ НА КАВКАЗУ.

(Продужено)

Прве две неделъ његовогъ робства протекле су безъ икаквогъ знаменитогъ догађаја. Шамиль иј е врло лепо пазіо и предусретао, и дао е къ себи довести њіову децу, кою е обдаривао съ воћемъ и посласицама. Онъ е послао маломе Александру (сыну княгини Анне) едну стару жену, коя е служила мѣсто лѣкара, и ова е малогъ Александра мазала некимъ мелемомъ и наредила е, да се дете обноћ метне у трупину закланогъ овна. Овај лекъ врло е добро чиніо детету, и Шамиль га е свако јутро дао къ себи донети, да види напредованъ здравља. Тешко е пресудити да ли е то была доброта или лукаво рачунањ планинскогъ княза, кои е, као што се видало, науміо, скупо продати Русима слободу заробљны жертвѣи, па се можда бою, да ће едно одъ заробљны лица смртъ му отети, и тако много одъ ове одкупне сумме пропасти.

Првы дана посѣћивали су Шамила много лица, између кои быаше и Даниель-Султанъ, кога е Шамиль съ највећомъ сљиношћу дочекао и угостио. Најпосле доведу едного дана княгиняма човека едного, кои е дошао изъ Кахетіе, и княгини одма у њму познаду едного мужика княза Давида, именовъ Николая. Овај е дошао у Дарги-Ведено по налогу свога господара да имъ каже, да е онъ у животу, и да онъ на њи ніе заборавіо. Кадъ е пакъ видіо у каквомъ се станю княгини съ дѣцомъ налазе, ніе се могао одъ суза уздржати; но замало е трајало, и они га оданде опетъ изведу. Онъ ніе имао никаква налога нити настављња у смотреню одкупа, но вративши се натрагъ къ князу Давиду, опрочео е ономъ станѣ княгиня тако суморно и тако тужнымъ бојама, да е князь тврдо заключіо, ништа не пропустити, да ослобођенъ заробљница што пре ускори. Некій Мохамедъ и еданъ мужикъ княза Орбеліяна приме на себе тай посао, да предаду Шамилу едно писмо, у комъ князь Давидъ нуди 40.000 сребрны рубаля за одкупъ свое породице. Князь е очекивао одговоръ на ово писмо у Казаф-Юрту, недалеко одъ границе Шамиловомъ войскомъ заузете области.

Међутимъ е положенъ княгиня постаяло одъ дана на данъ све незгодніе и несносніе. Оне су добыле одъ свое рођене сестре, баронице Николаевске писмо, кое е толмачъ Шамиловъ рђаво превео, те е тако садржай његовь ярость Шамилову противъ княгиня побудіо. Шуанета коя се према заробљницама свакадъ благонаклонна показивала, наговори Шамила, да даде другомъ толмачу превести писмо и новыи преводъ ублажіо е мало поглавицу планинаца. Шуанета изради заробљницама и то, да се могу по ходнику испредъ свое ћелие шетати; само су се морале княгини обвезати, да се крию одъ погледа Шамилова. Но Шамиль е быо готово свакадъ кодъ куће, тако да су княгини врло мало времена на ходнику провести могле.

Шамиль е устаю свакадъ у 5 сатиј у јутру, а ишао е спавати око 11 сатиј у вече. Око 7. сатиј у јутру доносила му е Шуанета врло умђренъ доручакъ, састовіи се изъ млека и теста; затимъ се онъ молио Богу и свр-

шавао е своє послове, коє е само прекидао у 5. и у 9 сатѣ по подне, у коє е време опетъ понешто бо. Само у Петакъ излазио е Шамиль изъ сарая и одлазио е у цамию. Заробљѣнице ишле су дакле свакадъ текъ предъ вече на ходникъ.

Тако прођоше неколико дана, а међутимъ су посланици княза Давида, Мохамедъ и Сакаръ, стигли у Дарги-Ведено те тако сутраданъ зовну княгинѣ напољ на ходникъ. Ту имъ буде представљѣнъ Мохамедъ, кога е пратио његовъ братъ Хази и некѣй Хасанъ, кога е Шамиль у овомъ послу избрао за свога агента (дѣловодника). Кацію, Зайдета и друга посвећена лица Шамилова присуствовала су на овимъ преговорима. И тада дознаду княгинѣ, да Шамиль за њѣ иште одкупну суму одъ 5. милиона рубала. Оне на то одма похитаю изавити му, да оне толику суму никадъ имале нису, нити да ће е икадъ моћи набавити. Нато запытаю посланици: Колика се одкупна сума може за васъ дати? — оне одговоре: мы то незнамо; може быти ништа. — Зайдета и Кацію нехтедоше ништа о томе ни чути, па покажу княгиняма еданъ брой „Рускогъ Ивалида“, у коме стои, да е краљица енглеска исплатила едномъ трговцу суму одъ неколико милиона — Таквы сума има дакле на свету, примѣти далъ Кацію, па заръ е царица руска сиромашнѣ одъ краљице енглеске? — Царица, одговоре княгинѣ, има до душе доста милиона, али се овде не ради о самомъ пѣномъ одкупѣ и ослобођеню, — Зайдета рекне на то княгинѣ Орбелѣяни: „Кодъ тебе е нађено више мѣница на име твога мужа. Зашто ты неучинишь одъ њѣ употребленъ? — Я на то права немамъ, одговори княгиня Орбелѣяни; те мѣнице принадлеже на слѣднику мога супруга, моме малолѣтнومه сыну. — Е, онда, рекне Зайдета, задржаћемо мы твога сына, докъ nebude пунолѣтанъ. Мани се плаканя, твой е малый Ѣорђе отресанъ и снажанъ дечко, онъ ће у планинама нашимъ лепо израстити. — Княгинѣ прекину разговоръ, и не проговоривши више ни едну рѣчь, отиду натрагъ у свою ћелию.

Предъ вече скупе се опетъ сви на преговоре, и сложе се сви наипосле у томе, да обе княгинѣ напишу князу Давиду писмо, коме ће и Шамиль прикљючити писмо одъ свое стране, у коме е онъ назначио условѣя одкупа. Онъ е зактевао за княгинѣ и за 120 лица, коя е онъ у Кахетѣ заробио, да се ослободи и њѣму врати његовъ сынъ Цемаль-Единъ, осимъ њѣга да се ослободи 116 заробљѣны Мусломаванаца заедно съ неколико Чеченски поглавара, и да му се плати 1. милионъ сребрны рубала. Кодъ е князь Давидъ ово писмо, коє му е Мохамедъ донео, примію, изавію е онъ, да се ова условѣя немогу примити. Онъ то одма Шамилу одише, но при свемъ томъ извѣсти онъ правительство руско о захтеваню Шамиловомъ.

VII.

После одлазка Мохамедовогъ имале су заробљѣне госпе сносити много неприяности и увреде одъ стране Шамиловы жена. Тешкѣй порођай султанице Шуанете приписывале су оне несребномъ упливу њѣногов присутства. Зайдета пакъ быяше кромъ тога и любовевнѣива и уклавала е княгинѣ, колико е више могла, одъ погле-

да свога господара, и тако имъ е украћено и то мало задовољство, да се могу по ходнику шетати.

Долазакъ Кази-Махмета, другогъ сына Шамиловогъ, дао е повода фамилярномъ савѣтованю, у коме се е речъ повела и о судбини заробљѣница. Кази-Махметъ дочеканъ е у Дарги-Ведену съ najveћомъ сѣйношћу, и њѣму за честь чинѣна су велика торжества и даване су части. Онъ е могао имати одъ прилике 21 годину; черте његовогъ лица быле су доста грубе, но његовъ е стасъ витакъ и лепо размеренъ. У разговорѣ онъ много рукама замахує, као што е то обичай кодъ свою Мингрелаца. Почемъ е онъ Шуанету и свою бабу посетію, отишао е къ Шамилу, а съ овимъ после у цамию. Текъ што су се они тамо кренули, кадъ наеданпутъ зачу се пѣванъ стиха корановогъ: Ла-илла-хе ил аллах (еданъ е само Богъ). То е была едина песма, кою су смели Мириди певати. Кадъ годъ Шамиль иде у цамию, обкружава га свакадъ сѣйна свѣта (пратня). Пророкъ носи томъ приликомъ белу чалму и плаветанъ или зеленъ кафтанъ. А на путу направе Мириди съ обе стране шпалиръ. (Ставе се съ обе стране у редъ).

У фамилярномъ савѣту участвовали су и Наиби и Даниел-Султанъ, но при свемъ томъ, што се Даниел-Султанъ, за заробљѣнице заузимао, то ипакъ ово савѣтованъ не имало никаква слѣдства за заробљѣне княгинѣ. У то време донесе посланикъ княза Давида Шамилу одговоръ свога господара, но онъ се опетъ врати натрагъ князу, несвршивши ништа, будући е Шамиль остао при своемъ зактеваню.

После краткогъ времена отишао е Имамъ изъ Дарги-Ведена, да нападне на Русе, и одсутствомъ његовимъ станъ заробљѣница постало е јоштъ много незгоднѣ. Септемберъ месецъ быяше већ наступію и планине су већ быле покривене снегомъ. Њелия заробљѣница была е рѣво затворена, и кадъ се годъ у њѣой запали ватра, пунила се она димомъ. Докъ е Шамиль у войни быо, приличію е Дарги-Ведено школи у одсутству учителя. Наймлађѣй сынъ Шамиловъ сасвимъ се быяше распустію, трчао е по крову одъ куће, разбио е браве на вратима и бацао е гореће угарке у авлію. Наипосле дође Шамиль, после одсутства одъ две неделѣ дана; но његовъ войничкѣй походъ не испао за рукомъ, и зато се Имамъ вратио у сарай неразположенъ и суморанъ. Разузданный његовъ сынчићъ буде строго казнѣнъ, за неколико дана затворенъ, а затимъ ради болѣгъ и строжіегъ воспитанѣя послатъ у друго окружіє.

— Строгѣй Имамъ (т. е. Шамиль) бринуо се за наймлађѣй кућевне сѣтнице, тако е заповѣдио, да се на прозоре заробљѣница удари стакло, и мотрио е лично, да ли се његове заповести уредно испуњаваю. Онъ е у соби заробљѣница подигао еданпутъ заклопаць одъ донца, у комъ се быяше варио ручакъ за њѣ, и кадъ у њѣму не ништа друго нашао, но прляву воду, надъ коіомъ е нешто зеля пливало, дао е султаници Зайдети строгъ укоръ, што е заробљѣницама тако рѣву рану давала. После ¼ сата добыю оне чая, шећера, пиринча и масла. Но Шамиль е врло кратко време могао обраћати позеръ на ове кућевне бриге, еръ е онъ добыю важне вѣсти изъ

Турке, коє су мяслима нѣговимъ наеданпутъ другій пра-
ваць дале, и дѣлательность нѣгову на друго полѣ позва-
ле.

Еднога дана владала є у породици Шамиловой ве-
лика радость; Каціо (дворскій настойникъ) трчао є по
кући, и саобштавао є свакоме, кои му є на путъ изла-
зіо, єдну вѣсть, коя є морала бити врло важна. За знакъ
радости избаживане су по читавомъ Аулу пушке, и дои-
ста была є та вѣсть такова, да є могла лако побудити
радость и весель планинаца. Еданъ посланикъ султа-
новъ быаше сирѣчь стигао, и явіо є Шамилу, да є нѣ-
говъ высокій господарь Русе разбіо, 50 нѣовы губернія
освоіо, и да онъ нуди Шамилу господарство надъ Ђур-
ђіанскомъ, ако онъ помогне Султану у рату противу Ру-
са. Познато є, да є ово предложєнъ султаново остало
безуспѣшно, а другчіє нїє могло ни бити. Шамилова
снага оснивала се на Миридизму, а суштину миридскогъ
савеза образовала є савршена независность, како по-
литичка тако и вѣрозакона.

Но наскоро добые Шамиль єдну другу и то много
радостнїю вѣсть: еданъ планинаць сирѣчь явіо му є, да
є нѣговъ сынъ Цемал-Еддинъ заключіо, вратити се кући
отцу свомъ; и да є већь на путу. Тако є доиста и бы-
ло; єрѣ Шамиль є имао изредне уводе (шпіоне,) и доно-
ситель те вѣсти буде богато обдарєнъ.

Међутимъ є іоштъ сумняо Шамиль о томе, и дао є
звати къ себи єрменскогъ толмача Шак-Аббаса. Овай
нїє пропустио изяснити Шамилу, да є та вѣсть истинита,
и зато му є поклоніо Шамиль єдногъ красногъ коня. Но
ова є радость наскоро затимъ нарушена; рать є звао
Шамила на другу страну и садъ є война бѣснила у най-
ближой околинї. Заробљєнице чуле су грмлявину топо-
ва. Шуанета врло се яко уплашила и провела є време
у молитви и посту. Поредъ тога разнео се гласъ, да є
Шамиль, неизвѣстанъ о успѣху войне, наредіо, да се у
случаю, ако бы Руси продрли до Дарга Ведена, найпре
и найпре постараю, склонити и спасти нѣгове жене, дѣ-
цу и заробљєнице; „Памтите добро, ако бы Руси дошли
овамо, да васъ избаве, они бы нашли само мртва ваша
тѣла.“

Княгинѣ яису о томе ни найманъ сумняле и осећа-
ле су найвећїй стра. А да бы се ужасъ на найвишїй сте-
пень попео, осетіо се за пакость у то време якїй зе-
мљатрєсь у Дарга-Ведену, кои є обитатель Шамиловогъ
сарая испуніо найвећимъ страомъ.

Шамилово одсуствованъ трајло є садъ више не-
деля, но найпосле наступила є у целой войны велика
промѣна и клонила се сасвимъ другчіємъ излазку, но што
се ико надао. Руско правительство было є доиста заклю-
чило, да Шамиловогъ сына, Цемал-Еддина нѣговомъ отцу
врати а уєдно є и Исакъ Грамовъ, еданъ єрменскїй толмачъ,
кои є придать быо войсцы русской у чину као офицеръ,
посланъ къ Шамилу, да и за ослобођєнъ заробљєны кня-
гиня съ већимъ успѣхомъ преговоре води.

Грамовъ є у дружтву са Татариномъ Мохамедомъ по-
шао 2. Септембра изъ села Андрєєвска, и отишли су у най-
ближе лежећїй ауль Буртохай. Поредъ писама и устме-
ны налога княза Давида донели су они и халъина и мно-
го други стварїй за заробљєне княгинѣ. У Буртохаю по-

казао имъ є Навбъ Муртеза Али єдно писмо Шамилово,
у комъ є између осталогъ и ово стояло: Я самъ у єну
видіо, да ће толчачъ княза Орбелїана къ мени доћи, и
донести добре гласове о моме сыну. Нека га око и мы-
сао моя сребно допрати.“ Затимъ буду Грамовъ и нѣ-
говъ пратиоць одведени у Деркет Отаръ. гди є быо станъ
Шамиловъ. Едва за четири дана стигну они тамо. Гра-
мовъ да запытати Шамила, како ће онъ предъ нѣга иза-
ћи. Нека дође къ мени као Русъ, быаше одговоръ Ша-
миловъ, и тако уђе Грамовъ, почемъ му найпре одузму
оружїє, у шаторъ шамиловъ. Овай є сѣдіо између Дани-
єл-Султана и Кер-Ефєндіє, єдногъ полуслепогъ Мирида,
кои є поглавара планински народа у свємъ важнымъ
походима пратио и кои є шта више са самымъ Шамиломъ
у єдномъ шатору спавао. Толмачъ се поклони дубоко, и
преда ѣутєћї писмо ѣнерал-ађутанта Орбелїана. Ово
быаше препоручително писмо у комъ є князь честитао
Шамилу повратакъ нѣговогъ сына. Почемъ є Шамиль
саслушао преводъ, замоли онъ Грамова, да сѣдне и за-
пыта за здрављє князева Орбелїана и Чавчаваєе.

Хвала Богу, они су живо и здраво, одговори имъ
Грамовъ, и благодарє вамъ за вашу пажню и доброту,
коіомъ сте вы заробљєне госпе предусретали. Мы умемо
то достойно цѣнити и уважавати, и ако мы небудемо у
станю, наградити васъ и благодарити вамъ на томе, он-
да нека то учини свемогућїй Богъ.

Даниєль Султанъ насмєє се на ове рѣчи, коє є онъ
узимао и толковао као подсмєвателну (ироничну) хвалу;
Шамиль пакъ узимао є то сасвимъ другчіє. Онъ запо-
вѣди стражама своимъ, да вратє Грамову одузето му
оружїє и укоравао їй є, што су на тако милогъ госта
посумняли; затимъ се окрене Грамову и рекне му:

Я осећаю садъ и увиђамъ подпуно важность мени
изявлєногъ повѣреня; садъ є првїй путъ, што ми шїлю
као посланика рускогъ офицера, и я то сматрамъ као
знакъ повѣреня.

Грамовъ, кои є познавао обичає тамошнѣ, одгово-
ри на то врло учтиво и ласкателно, и тако се разговоръ
продужи.

„Оће ли доћи мой сынъ овамо къ мени? запыта
Шамиль найпосле.“

Премда є онъ постао већь у пола Русъ, одговори
Грамовъ, то ће онъ ипакъ зацело овамо доћи, ако є са-
мо иоле што наслѣдіо одъ вашєгъ высокогъ духа и пле-
менитогъ срца. Болъ є владати надъ многимъ хиљадама,
него заповедати надъ 100 войника руски (то є зато ре-
као, єрѣ є Шамиловъ сынъ Цемал-Еддинъ быо у войс-
цы русской офицеръ.)

Шта мыслите вы о нѣму? запыта Шамиль далъ; и
смєшећї се погледа на Даниєл-Султана.

Затимъ извуче изъ цепа еданъ сать, кои є избїо
часове, и пустио га, да избїа. Тада быаше већь 11 по-
сатїй; на коє онъ примѣти: Време є молитви.

Еданъ ту близу налазећїй се Молла изговоріо по о-
бичаю свою молитву и тyme се аудїєнція окончала.

Грамова одведу затимъ у другїй шаторъ. После
молитве дође Кер-Ефєнди къ нѣму, и запыта га са-

свимъ учтиво о обсади Севастополя. Грамовъ му одговори, да обсада јошть еднако трае, но да зима како руску тако и саюзничку войску јако разређуе.

Сутраданъ да запытати Шамиль за здрављь Грамова, и око 5 сатїй донесу му планинцы чая на дрвеномъ послужавнику; ту быаше близу 12. велики филпана, кое е сирома Грамовъ све попяти морао, само да небы увредїо свогъ високогъ угостителя. Око подне донесу му они исти планинцы ручакъ, а предъ вече позове га Шамиль опеть у свой шаторъ. Онъ е пытао Грамова о ђенералима рускимъ и о многимъ другимъ стварима; но о измѣни робля нїе засадъ јошть ни рѣчи было. Тако прођоше неколико дана, и наипосле яви Шамиль своме госту, да ће се онъ вратити у Дарги-Ведено; гди ће се стварь, збогъ кое е онъ дошао, коначно расправити и прекинути. И доиста сутраданъ у зору крене се Шамиль, окруженъ одъ 200 нѣговы Мирида, кои су были нѣговатѣлесна стража, на путь у Дарги-Ведено. У войны и у бою свакадъ прате Шамила 200 найодабрании и добро наоружаны Мирида, кои имаю свою особену заставу. 100

яше предъ нѣимъ, а 100 за нѣимъ. Свака стотина подељна е на петъ одѣленя, коя наизмѣнце певаю познатыи корана стихъ: „Ла илла - хе ил-аллахъ (еданъ е само Богъ). Съ десне стране яшїо е Даниел-Султанъ; и онъ е единый, кои е ту честь и право уживао.

Они нису далеко напредъ умакли, кадъ се наеданпуть, и то сасвимъ близу зачу силна ватра изъ пушака и топова; то быаше бой; у комъ е ђенераль Врангель главну войску Шамилову потукао и разбіо. Повлаченъ Шамилово показивало е, да и онъ самъ свое положенъ за врло незгодно држи, но онъ ни за еданъ тренутакъ нїе губїо надежду и поузданъ, нити пакъ присутство духа. Пре него што се у кланцыма планинскимъ загубїо, проводїо е шалу са Грамовомъ, кои е на коню за нѣимъ ишао, и еданъ одъ нѣговы офицера, Хасанъ, одпочне свету песму, кою сви Мириди у хору за нѣимъ повторе. И тако путовали су они читавъ сатъ, али изъ дальнине чула се све еднако страшна ватра, коя е све већма и већма растла.

(продужиће се)

ДОМАЊЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Я.

— У прошлу среду приспела е срећно изъ Цариграда у Београдъ Сїятелна кћи Нѣгове Княжеске Светлости госпои *Полексія*, супруга србскогъ Капућехеа при Блистателной Порти, Г. К. Николаевића. Истыи данъ быо е испить Сїятелне Княжевне *Елене* како изъ разны наука, немачкогъ и францускогъ езика тако и изъ женскогъ рада и писаня, при комъ е испиту Она показала на радость Светлы Родителя и свїю присутствовавши наибольїи успѣхъ.

Т У Р С К А.

Вѣсти, кое изъ Турске добыамо, врло су суморне. Оне являю о многимъ убїйствама и гоненяма Христїана. Убїйства тако су честа, и имаю на себи тако грозећїи значай, да се „Конституционелу“ готово за право дати мора што вели: Готово долази човекъ на тумысао, да е надъ турскимъ правительствомъ одъ некогъ времена неко проклетство. Што се годъ оно већма труди, показати и изявити добре намѣре, кое оно има, што се годъ већма оно труди посведочити добру волю, да се безбѣдность и поредакъ одржи, у толико се веће запреке и незгоде са свїю страна стичу.

Тако пишу „Осерваторе трїестину“ изъ Цариграда врло жалостне примѣре и поединости о раздражености и мржњи, кою Турцы како у главной вароши, тако и по областима противу Христїана подраваю. Садъ се поврђуе убїйство едне младе Англескинь, супруге едного полковника, кое е пре „Журналъ де Константинопль“ порицао. Нїо су убили 8 турски войника, и поедине околности истогъ злочинста тако су грозне, да намъ нїе могуће, исте ни овде назначити. Англеско посланство искало е најенергичнимъ начиномъ, да му се кривцы издаду.

Министри портини држали су ноћу 31. Мая до 4 сата предъ зору министерїално засѣданїе. У томъ засѣданїю нїе се само о питању установљеня банке рѣчь водила; — разносе се сирѣчь подъ рукомъ гласови о буни, коя

ће букнути у Цариграду, далъ о войничкомъ посађиваню најсветїи части вароши, као Еюба и Султан-мехмеда, о намѣрнымъ пожарима, — а Грцы и Ермени непропуштаю ту прилику да ту стварь јошть већма увеличаю. Стварь пакъ цела лежи у томе, што е поменуте ноћи у Еюбу быо букнуо пожаръ, кои су угасила одѣлена француске и англеске войске. Ови гласови сви су претерани, премда нешто у ствари вальда и има.

У Смирни 1. Юнїа. Ттрїестанске новине пишу: Еданъ овдашнїи кроячь, Евреинъ, сашїо е едномъ Турчину хальяну; но може быти, што се више пута опарио, нїе хтео дати Турчину хальяну пре докъ му оваї не плати, Турчинъ разлюћенъ трудїо се Евреину доказати неумѣсность нѣгове сумнѣ, но бадава; Турчинъ му стане затимъ претити, и каже му, да ђауръ заслужуе, да му се очи изкопаю, и огорченїи Турчинъ, машући чибукомъ оствари ту претню. Сва лѣкарска помоћ быаше узалудна; око быаше издурило. На тужбу несрећногъ крояча позове Солейман-паша кривца предъ судъ. Али нїе то тако ишло. Турчинъ е одъ отмѣне породице, а притоме е и членъ Медлиса; полицайнїи чиновникъ дао се съ неколико рѣчїй ублажити, докъ наипосле туженїи другога дана самъ суду предстане. Тужитель добїе сумму одъ 10.000 гроша, кою су му као накнаду за повреду понудили, и захтевао е, да се криваць казни. На то изяви Молла, да се та стварь за време празника Байрама неможе далъ ислеђивати; и Евреинъ и Турчинъ отидоше кући сваки съ надеждомъ у души, но сва е прилика, да ће се та стварь и после Байрама затрпати, ерь при свима протестацяма обштине еврейске нїе сирома кроячь јошть никакво удовлетворенъ добыо.

Коловође буне у Магнезиї, кои има три, јошть леже оковани у апсани овдашнѣгъ конака. Првогъ дана

Байрама дође къ њима еданъ петнаестогодишній младѣи сынъ едногъ отъѣногъ Турчина. Онъ имъ се стане ругати, а нарочито бывшемъ сейбекскомъ поглавицы тако, да му е овай грдию грднѣомъ повратио, на кое младѣи потегне ятаганъ, и рани сейбекскогъ поглавицу у прси. Рана е врло опасна, и онаѣ тешко да ће живъ остати. Кривцу неће наравно быти ништа, онъ е одъ отъѣне породице, а повређеный ніе ништа друго, него еданъ бѣднѣи злочинаць.

Такви и подобни случаи побудили су Солейман-пашу те е и Турцима забранио носити оружѣ; т. е. людма приватнымъ.

ФРАНЦУСКА.

У Паризу 8. Юнія. — Правительство француско као да е тврдо заключило, да пошлѣ велику войничку експедицію противъ Кабиліе; шта више говори се, да ће генераль Ренъоль, коме ће быти предана главна команда, имати подъ собомъ до 100.000 войника.

— Една часть свите и экипажа грофа Морниа, изванредногъ францускогъ посланика при рускомѣ двору, навешће се овы дана у Хавру на море. Грофъ Морни пакъ задржаће се у Штетину (у Поморанской у Прайской) неколико дана у морскимъ купатилама, пре него што оданде пође далѣ у Петербургъ.

— Рачуна се, да су торжествене свечаности приликомъ крштена францускогъ царевића 20 милиона франка донеле паризкомъ трговачкомъ и занатлѣискомъ реду.

— „Журналь де Лоаре“ явля, како правительство француско предузима исполнске мѣре, да жительство за будућа времена обезбѣди одъ поплаве рѣке Лоаре. Ту се ради о разпространеню рѣчнога корита, о повишаваню и утврђеню бедема на обалама, о грађеню грдны водовода, укратко рећи, правительство оће да жертвуе млоге милионе на подизанѣ огромны одбранителны средства противу поплаве рѣка. Инцинирска надлежательства већ се занимаю са правлѣнѣмъ дотичны планова, будући ће се на основу овогъ послованя предложити у идущей сѣдници законодавногъ тѣла еданъ провѣтъ закона у смотреню предмета овогъ.

ЕНГЛЕСКА.

У Лондону 8. Юнія. У Ливепулу развили су све американске лађе заставу и американску и енглеску да бы тако изјавили свою радость о срећно уклонѣной опасности рата.

Међутимъ шалѣ Енглеска јошть непрестано у Канаду войску и ратне припреме и потребе. У Товару су јуче наново узети подъ наямъ млоги радици, да се што пре експедираю пушке, кое е адмиралитетъ наредіо, да се пошлю. Јуче е 5000 карабина и шишана и велико количество флавелски покривача и зимнѣи халѣина послано изъ товерскогъ магацина у Волвихъ и Дефтефордъ, да се оданде далѣ пошлѣ у Халифаксъ и Монреаль. Осимъ оне войске, коя е оправлѣна у енглеска притяжаня у Америки, добыли су јошть 4 пешачка полка и 6 польски батерія заповѣсть, да буду спремне за полазакъ; неки листови шта више потврђую, да енглеско

правительство намѣрава подкрепити свою войску у сѣвероамериканскимъ населбинама своимъ сѣ одѣленама нѣмачке и швайцѣрске свое легіе.

ПОЛИТИЧКІЙ ПРЕГЛЕДЪ.

У Бечу 9. Юнія.

Мало по мало све се већма утишава буря дипломатска у свету и наступа постелено глава тишина. После велики потреса и силне поплаве овы последнѣи година, попануо е политику мртвачкѣи дремежъ.

Пытаня, коя е уговоръ мира одъ 18. Марта покренуо, јошть нису сва разрѣшена, и по свой прилици проћиће и цело лето, па ипакъ јошть неће ништа окончано быти.

На истоку ништа се друго недвиже нити миче, осимъ саюзника, кои се тако хитно повлаче, као да имъ кримска земля подъ ногама гори. У енглескомъ долнѣмъ дому одговоріо е сирѣ Ц. Вудъ на едно пытанѣ сирѣ Х. Даві-я, да до половине Юнія месеца по свой прилици неће быти више ни едногъ енглескогъ войника на русской землѣи. А и Французи нагло хите кући, и тако се источна драма мало по мало губи и предае забораваности.

Попуштанѣ, кое е Енглеска у последнѣи доба у распри својой сѣ Америкомъ учинила, яко е повредило и дубоко ранило енглеску гордость. „Таймсъ“ данасъ опеть се на то повраћа и зактева ради избѣженя подобны случая и неприлика за у будуће, да се уобичаевна правила при енглескимъ посланствама основно преустрое и у больѣи и цѣлисходнѣи редѣ доведу. Г. Кремптонъ постао е жертва гордости и народнѣгъ поноса Велике Британіе и положена Палмерстоновогъ кабинета, и тѣме се правительство енглеско труди ублажити народну гордость.

У Енглеской ніе нико тако безуманѣ, да жели рать сѣ Америкомъ, али попуштанѣ и уступанѣ, на кое е Енглеска поради одржаня мира принуђена была, быће кадъ тадъ опасно оружіе противъ кабинета Палмерстонова.

„Морнингъ Постъ“ то врло добро предвиђа, и зато доноси чланке, кои прославляю и у звезде кую првогъ државника енглескогъ (Палмерстонона).

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Триесту 10. Юнія. — Данасъ или найдалѣ сутра очекуе се овдѣ долазакъ краля грчкогъ Отона на новомъ грчкомъ пароброду на завртанѣ „Хидра.“

— У Паризу 10. Юнія. „Монитеръ“ явля, да е францускѣи принцъ престолонаслѣдникъ добыо орденъ серафимскѣи. — По извѣстїама изъ Крима одъ 1. Юнія отишло е досадъ сѣ Крима већ 97.446 Француза, и остало е јошть само 23.673; артилѣрїа е већ по већой части сѣ Крима отишла.

— У Лариси 31. Мая. По Грчкой гоне разбойничке чете са приличнымъ успѣхомъ Дуготраюћа суша задае у Грчкой велику бригу за жетву и суветину.

Съ концемъ овогъ месеца свршуе се прво полгодіе пренумераціе на ШУМАДИНКУ, и зато позивамо ону г.г. читателъ, којма рокъ предплате излази, да бы се благовременно пренумерирани, како имъ се брови небы прекидали. Съ почеткомъ идућегъ месеца продужићемо издавати Рукописе Проте Матије Ненадовића, и то на дуже времена него пређе. — Кои одъ г.г. скупителя или поедини пренумеранта има што давати, нека до конца овога месеца послати изволи.

О Г Л А С И.

Подписаный дае подъ кирию кафану г.г. браће Љотића у Смедереву, коя постои у чаршии, на пијаци. Съ истомъ кафаномъ иду 7. соба за путнике, еданъ мутвакъ, еданъ аръ за коиъ и шупа за кола, подъ којомъ има и бунаръ съ добромъ водомъ. Ко бы желіо узети ову кафану подъ кирию одъ данасъ за унапредакъ на едну годину и еданаестъ месециъ, нека се у истой кафани подписаноме погодбе ради пріјавити изволи. (3—6)

У Смедереву 30. Мая 1856.

ИЛИЯ МЛАДЕНОВИЋЪ,
Арендаторъ.

Подписана обявлюе своимъ г.г. гостима да ће сутра у Неделю 17. т. мес. у башти Германовой у 8 сатиъ у вече еданъ вештакъ изъ Темишвара разне вѣштине и забаве съ ватрама и ракетлама показивати и публику задовољавати. — Подписана моли за млогобройну посѣту и обећава се, да ће свакиъ добримъ елима и пићемъ съ найумѣреніомъ цѣномъ послуженъ быти.

У Београду 16. Юнія 1856.

Анна Поповица,
у Германовой башти.

Кои бы кадъ потребовао кола за провозъ и шетию, нека се изволи явити Вићентию Станисавлѣвићу, у Читалишту. (3—6)

СОБНЫЙ НАМЕШТАЙ

као : канабета, ормани, астали, кривети, огледала, лустери (поліелен) и т. д.; а тако исто и

ОДЪ НОВА СРЕБРА

РАЗЛИЧНЕ ЦРКВЕНЕ УТВАРИ

И ЗА ДОМАЉУ ПОТРЕБУ СТВАРИ

могу се у најболѣмъ избору, а ценомъ найумереніомъ добыти у Земуну кодъ

СИНОВА СПИРИДОНА АНДРЕЈВИЋА.

Една удовица, одъ добре куће, желела бы у каквой господской кући као газдарица (ключарица) намести се. Она говори сръбски, немачки и магарски. Далъ може се о нѣой распитати кодъ Терезіе Штолцъ, модисткини, у кући Г. Попечителя Марковића. (3—3)

МОДИСТКИНЯ

ТЕРЕЗИЯ ШТОЛЦЪ

препоручуе се за чистенъ (прањ) и фарбанъ сваке врсте свилены и вунены матерія, блонда, и перя за шешире, а тако исто и за чистенъ сребрны и златны ширита, и ваденъ флекама съ какве матеріе. Обитава у кући Г. Попечителя Марковића. (3—3)

Продаваће се на Лицитаціи :

1. Рана, кою е народъ Окр. Чачанпоклоніо на фондъ удовица и сирочади Свештеника и Учителя, и то 15. 16 и 17. Юнія у Карановцу, 18. 19. и 20. у Тианю, 21. 22. 23. на Рашкой.

2. У Београду кућа съ плацемъ Цветка Златића, терзіе, близу мале пијаче, 25 26. и 27. Юнія.

3. У Карановцу кафана съ плацемъ поч. Милоша Живковића, 26. 27. и 28. Юнія.

4. У В. Селу Окр. Подринск. непокретна добра Мианла Илића, 25. 26. и 27. Юнія.

5. У Пожаревцу две куће съ плацемъ пок. Косте Трифуновића, 26. 27. и 28. Юнія.

6. У Њириковцу, Окр. Пожаревачк. непокр. добра Живка Ђвтића 23. 24. и 25. Юнія.

7. У Губеревцима Окр. Београдск. непокр. добра Саве Пантелића, 24. 25. и 26. Юнія.

8. У Милини, Окр. Подринск. непокретна добра Макевије Николића, 18. 19. и 20. Юнія.

У Канцеларији Попечительства Внутренњи Дѣла држаће се 30. Юнія у 9. сатиъ пре подне лицитація поради набавке 1500 фатиъ добры, тврды и 3 шуха дугачки дрва.

Сима Богићевићъ изъ Шљивовца, Окр. Крагуевачк, оглашенъ е надлежнимъ судомъ за распикућу.

У каси Пупиларной Суда Окр. Шабачк. има за издаванъ съ интересомъ 10 на 100, 7000 дуката цесарски.